

TEPAV yılın üçüncü ayını farklı konu başlıklarında düzenlediği toplantılar ile çeşitli alanlarda yaptığı çalışmalarla tamamladı.

TEPAV'ın ev sahipliğinde gerçekleşen "Ukrayna: Doğu ile Batı'nın Çatışma Alanı" başlıklı toplantıda Türkiye'nin Ukrayna-Rusya savaşındaki rolü ile Türk şirketlerinin faaliyetleri ele alınırken 22 Mart'ta dördüncüsü düzenlenen TEPAV Diplomasi Söyleşilerinin konuğu ABD Büyükelçisi Jeffrey L. Flake, Türk-Amerikan ilişkilerinin son durumu hakkında kapsamlı bilgi verdi.

Türkiye ziyareti kapsamında Ankara'da temaslarda bulunan Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas ve heyetinin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Kurucu Direktörü Güven Sak ile gerçekleştirdiği görüşmede hem 7 Ekim'de başlayan çatışmaların Gazze ve Batı Şeria'da yol açtığı yıkım sonrasında, bölgenin ekonomik ve sosyal olarak yeniden ele alındı hem de 2010 yılında TOBB tarafından başlatılan ve Türkiye'nin yurt dışındaki ilk organize sanayi bölgesi olma özelliğini taşıyan Cenin Organize Sanayi Bölgesi projesinin güncel durumu hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu.

TEPAV'ın düzenlediği "Ekonomide İstikrar ve Hukuk" başlıklı toplantıda ise hukuk ve ekonomi ekseninde Türkiye'deki sorunlar ve çözüm önerileri tartışıldı.

TEPAV mart ayında kadınları unutmadı. Burcu Aydın Özudođru "Ekonomide toplulukların ayak sesleri" ve Ekrem Cunedioğlu "İşgücü piyasasında dönüşüm sinyalleri" başlıklı notlarında, Türkiye'de kadınların işgücüne katılımını mevcut veriler ışığında değerlendirdiler.

Tüm bunlar ve daha fazlasına Mart 2024 bültenimizden ulaşabilirsiniz.

Yargısal sorunların çözümü ekonomik istikrarın anahtarı olabilir mi?

TEPAV'ın ev sahipliğinde düzenlenen "Ekonomide İstikrar ve Hukuk" başlıklı toplantı, 6 Mart 2024 tarihinde ilgili kurumların uzmanları, siyasi parti temsilcileri, akademisyenler ve basın mensuplarının katılımıyla gerçekleşti.

Moderatörlüğünü TEPAV Hukuk Çalışmaları Merkezi Direktörü Prof.Dr. Levent Gönenc'in üstlendiği ve TEPAV Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güven Sak, TEPAV Program Danışmanı ve TOBB – ETÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fatih Özatay ile Daha İyi Yargı Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Avukat Mehmet Gün'ün konuşmacı olarak yer aldığı toplantıda hukuk-ekonomi ilişkisi mercek altına alındı.

Yazının devamı ikinci sayfada

**Büyükelçi Jeffrey L. Flake
TEPAV'da Türk-Amerikan
ilişkilerinin son durumu
hakkında konuştu**

**Filistin Devlet Başkanı Mahmut
Abbas TOBB ve TEPAV
yetkilileriyle buluştu**

**Ekonomide toplulukların ayak
sesleri**

Yargısal sorunların çözümü ekonomik istikrarın anahtarı olabilir mi?

TEPAV tarafından düzenlenen “Ekonomide İstikrar ve Hukuk” başlıklı toplantıda hukuk ve ekonomi ekseninde Türkiye’deki sorunlar ve çözüm önerileri tartışıldı. Toplantıda sürdürülebilir ekonomi için hukukun belirleyici rolüne de dikkat çekildi.

TEPAV'ın ev sahipliğinde düzenlenen "Ekonomide İstikrar ve Hukuk" başlıklı toplantı, 6 Mart 2024 tarihinde ilgili kurumların uzmanları, siyasi parti temsilcileri, akademisyenler ve basın mensuplarının katılımıyla gerçekleşti.

Moderatörlüğünü TEPAV Hukuk Çalışmaları Merkezi Direktörü Prof.Dr. Levent Gönenç'in üstlendiği ve TEPAV Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güven Sak, TEPAV Program Danışmanı ve TOBB – ETÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fatih Özatay ile Daha İyi Yargı Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Avukat Mehmet Gün'ün konuşmacı olarak yer aldığı toplantıda hukuk-ekonomi ilişkisi mercek altına alındı.

“Küresel değer zincirlerinin yeniden yapılanması durumunda Türkiye avantajlı olabilir”

Dünya Bankası'nın yönetim göstergelerine göre Türkiye'nin, günümüzde 1996-2008 döneminde kaydedilen olumlu ilerlemenin gerisinde kaldığını söyleyen TEPAV Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güven Sak, “Küresel değer zincirlerinin yeniden yapılanması durumunda Türkiye ve Hindistan avantajlı olabilir. Bu potansiyeli değerlendirebilmek için Türkiye'nin güçlü ve kapsamlı ekonomik programlar uygulaması ve doğrudan yabancı yatırımların etkinliğini artırması gerekiyor. Ayrıca, yönetim reformlarıyla birlikte doğrudan yabancı yatırımların doğru kullanımı önemli” dedi.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Büyükelçi Jeffrey L. Flake TEPAV'da Türk-Amerikan ilişkilerinin son durumu hakkında konuştu

TEPAV Diplomasi Söyleşilerinin dördüncüsünün konuğu ABD Büyükelçisi Jeffrey L. Flake oldu

22 Mart'ta dördüncüsü düzenlenen TEPAV Diplomasi Söyleşilerinin konuğu ABD Büyükelçisi Jeffrey L. Flake, Türk-Amerikan ilişkilerinin son durumu hakkında kapsamlı bilgi verdi.

Büyükelçi iki ülkenin uzun yıllardır vazgeçilmez müttefikler olduğunun altını çizerken, Orta Doğu başta olmak üzere birçok coğrafyada iş birliği potansiyeli olduğuna vurgu yaptı.

Türkiye'nin bölgedeki yapıcı rolüne de değinen Büyükelçi Flake, özellikle Ukrayna-Rusya Savaşı'ndaki Tahıl Koridoru Anlaşmasında Türkiye'nin oynadığı role dikkat çekti.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Türkiye, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın neresinde?

TEPAV tarafından düzenlenen “Ukrayna: Doğu ile Batı'nın Çatışma Alanı” başlıklı toplantıda Türkiye'nin Ukrayna-Rusya sınırındaki gerilim ve savaş sürecindeki rolü ele alındı.

TEPAV'ın 14 Mart Perşembe günü Ankara'da düzenlediği “Ukrayna: Doğu ile Batı'nın Çatışma Alanı” başlıklı toplantı, büyükelçilik temsilcileri, akademisyenler, TİKA, TİHEK, Dış Politika Enstitüsü ve öğrencilerin katılımıyla gerçekleşti.

Bölgedeki gelişmelerin Türkiye'nin güvenliği ve bölgesel istikrar üzerindeki etkilerinin tartışıldığı ve Gazeteci-Yazar Deniz Berktaş'ın konuşmacı olarak katıldığı toplantının moderatörlüğünü TEPAV Dış Politika Programı Direktörü Gülru Gezer üstlendi.

“Türkiye bölgesel istikrarın sağlanmasında aktif rol oynamalı”

Türkiye'nin savaşın taraflarından bağımsızlığı ve tarafsızlığının vurgulandığı toplantıda, Berktaş, Türkiye'nin barışın korunması ve bölgesel istikrarın sağlanması için aktif rol oynaması gerektiğine dikkat çekti.

Berktaş, Ukrayna'nın bölünmüş kimliği ve jeopolitik önemine de değinerek Kiev çevresi ve batı bölgelerinin Batı yanlısı eğilimlerini vurguladı ve Türkiye'nin bölgedeki siyasi dinamikleri dikkatle takip etmesi gerektiğini belirtti.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas TOBB ve TEPAV yetkilileriyle buluştu

Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas ve heyeti, Türkiye ziyareti kapsamında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Kurucu Direktörü Güven Sak ile bir araya geldi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Kurucu Direktörü Güven Sak, Türkiye ziyareti kapsamında Ankara'da temaslarda bulunan Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas ve heyeti ile buluştu.

Görüşmede, 7 Ekim'de başlayan çatışmaların Gazze ve Batı Şeria'da yol açtığı yıkım sonrasında, bölgenin ekonomik ve sosyal olarak yeniden toparlanması ve yeniden inşası konuları ele alındı. Ayrıca, 2010 yılında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından başlatılan ve Türkiye'nin yurt dışındaki ilk organize sanayi bölgesi olma özelliğini taşıyan Cenin Organize Sanayi Bölgesi projesinin güncel durumu ile özellikle Filistin'in yeniden toparlanma sürecinde projenin ülke ekonomisine sağlayacağı katkılar da konuşuldu.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

TEPAV, NEXT Milan Forum'a katıldı

TEPAV, düşünce kuruluşu, iş dünyası, kamu görevlileri ve sivil toplumun oluşturduğu geleceğin liderleri ile küresel politika yapıcılar ve iş liderlerinin yer aldığı ve 18-20 Mart tarihlerinde Milano, İtalya'da düzenlenen NEXT Milan Forum'a katıldı.

Bugünün ve yarının dünyasının temel zorlukları konusunda küresel politika yapıcılar ve iş dünyası liderleriyle tartışmak ve politika önerilerini paylaşmak isteyen 50 ülkeden çok sayıda düşünce kuruluşunu temsil eden geleceğin liderleri, uzmanlar ve iş insanları katıldığı ve güvenlik ve adaletten sürdürülebilirlik ve sorumluluğa ve dijitalleşme ile demokrasi arasındaki hassas bağlantıya kadar önümüzdeki aylarda ve yıllarda küresel manzarayı yeniden tanımlamaya hazırlanan önemli konuları kapsayan derin tartışmaların yer aldığı NEXT Milan Forum, 18-20 Mart tarihlerinde Milano, İtalya'da düzenlendi.

Forum'a Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) araştırmacılarından Elif Güler de katıldı.

Üç gün boyunca kıdemli düşünce kuruluşları tarafından çeşitli araştırma konularını içeren uzmanlık derslerinden yola çıkılarak tartışmalar yürütüldüğü Forum'da kültürel etkinlikler düzenlenerek küresel topluluğu güçlendirmek için ağ oluşturuldu.

Düşünce kuruluşları, başarıya ulaşabilmek için beş aşamalı bir yol izlemeli

Brooking Enstitüsü'nün Eski Başkanı John R. Allen, düşünce kuruluşlarının başarılı olabilmesi için beş adımın takip edilmesi gerektiğini belirterek bunları şöyle sıraladı: "İlk olarak, yapılan çalışmanın doğru bir şekilde mesajını ve amacının belirlenmesi gereklidir. Daha sonra çalışmanın hitap ettiği hedef kitle belirlenmeli ve bu kitleye odaklanılmalıdır. Üçüncü olarak hedef grubun dikkatini çekmek için duyarlılık analizi yapılmalıdır. Ardından, çalışmanın ve bilginin yayılacağı en uygun dağıtım platformu belirlenmelidir. Son olarak, hedef kitlenin çalışmadan nasıl etkilendiğini anlamak için algı analizi yapılmalıdır."

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

İşgücü piyasasında dönüşüm sinyalleri

Değerlendirme Notu / H. Ekrem Cunedioğlu

Geçen yılın yıllık işgücü istatistikleri 25 Mart'ta yayımlandı. Temel işgücü istatistikleri istihdamın arttığını, işsizliğin azaldığını, yani işgücü piyasasında işlerin yolunda gittiğini göstermektedir. Diğer taraftan işgücü istatistiklerine yönelik temel eleştiriler işsizlik oranına odaklanmaktadır. 2022'de yüzde 10,4 olan işsizlik oranı 2023'te yüzde 9,4'e gerilemiş ancak emeğin eksik kullanımına yönelik en kapsamlı gösterge olan atıl işgücü oranı aynı dönemde yüzde 21,3'ten yüzde 22,8'e yükselmiştir. Emeğin eksik kullanımı, Türkiye'nin kronik sorunlarından biri. 2023'te resmi işsizlik oranı azalmış olsa da mevcut düzeyiyle ILO'nun aynı yılda dünyadaki ortalama işsizlik oranı tahmini olan yüzde 5,1'in oldukça üzerinde. Hatta Türkiye yine ILO'nun 185 ülke için sunduğu işsizlik oranı tahminlere göre işsizlik oranının en yüksek olduğu 42. ülke konumundadır. İşsizliği daha çok azaltacak politikalar tasarlamak için işgücü piyasasındaki dinamikleri anlamak önem arz etmektedir.

Bu değerlendirme notunun temel amacı, 2023'te işgücü piyasasında yaşanan gelişmeleri detaylı şekilde incelemektir. TÜİK'in bu konudaki bültenlerinde yer verdiği veriler sınırlı olduğundan 2023'te işgücünde neler oldu sorusuna detaylı cevap vermek için mikro verileri beklemek gerekecek. Ancak özet denebilecek kamuya açık veriler bile istihdam ve işgücüne katılım alanlarında çarpıcı gelişmeler yaşandığını göstermektedir.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Türkiye'nin Dış Ticaret Performansı: İhracatın Çeşitliliği

Değerlendirme Notu / H. Ekrem Cunedioğlu

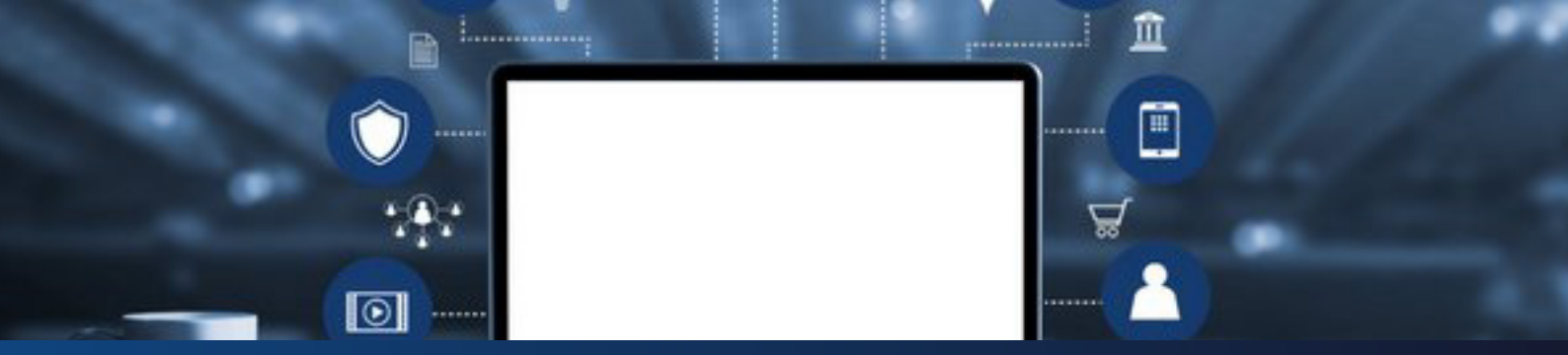
TEPAV, Türkiye'nin küresel ticaretten aldığı payların gelişimini ve ihracatının çeşitlilik durumunu inceledi. Çeşitliliği rekabetçilik boyutunu da dikkate alarak ölçen analizler Türkiye'nin ürün çeşitliliğinde dünyanın en öndeki altı ekonomisinden biri, pazar çeşitliliği açısından dünyada lider ülke durumunda olduğunu gösterdi.

TEPAV Kalkınma Programı Direktörü Hüseyin Ekrem Cunedioğlu tarafından hazırlanan "Türkiye'nin Dış Ticaret Performansı: İhracatın Çeşitliliği" başlıklı değerlendirme notu yayımlandı. Çalışma, Türkiye'nin dış ticaret performansına ilişkin not dizisinin ilkinin oluşturuyor.

Değerlendirme notunda "yapılan analizler, Türkiye'nin ihracattaki ürün ve pazar çeşitliliği açısından dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer aldığını göstermektedir. Yüksek çeşitlilik yapısı, Türkiye'nin küresel kriz zamanlarında ihracatını hızlı şekilde toparlamasını kolaylaştırmakta ve sektör ya da pazar şoklarına karşı kırılganlığını azaltmaktadır. Diğer taraftan üretim kapasitesi kısıtları altında dış ticaretin büyümeye katkısını artırmak için ülkenin çeşitlilik avantajını doğru bir uzmanlaşma stratejisiyle değerlendirmek hususunda daha fazla gecikmemesi gerektiği de değerlendirilmektedir" denildi.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Dijital pazarlardaki Türk hukuku düzenlemeleri uluslararası rekabet politikası ekseninde değerlendirildi

Halil Baha Karabudak, Dr. Ekin Korkmaz Göka, Gülce Korkmaz ve Sevgi Özben tarafından TEPAV için hazırlanan “Dijital Pazarlara İlişkin Türk Hukukundaki Düzenlemelerin ve Düzenleme Çalışmalarının Uluslararası Örnekler Işığında Rekabet Hukuku ve Politikası Çerçevesinde Değerlendirilmesi” başlıklı politika notu, Türkiye'deki düzenlemeleri diğer ülkelerdeki deneyimlerle birlikte ele alırken Rekabet Kurumu'nun dijital piyasalardaki düzenlemelerin yürütülmesi konusunda daha etkin bir rol üstlenebileceğine dikkat çekiyor.

Dijital platformlar, hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin ürünleri olarak karşımıza çıkıyor. Giderek pazarın belirleyicisi konumuna yükselen bu platformlar, işlem maliyetlerini azaltan fırsatlar sunarken aynı zamanda büyük riskleri de beraberinde getiriyorlar. Bu küresel fenomen, uluslararası alanda benzer önlemlerin ve düzenlemelerin geliştirilmesine ve tartışılmasına yol açıyor.

Dijital pazarlardaki özel koşullar, ölçek ve kapsam ekonomileri, şebeke dışsallıkları gibi faktörler, rekabetin sağlanması ve pazarın korunmasında geleneksel politikaların uyarlanması gerektiriyor. Bu bağlamda, Avrupa Birliği ve İngiltere gibi bazı ülkeler, dijital pazarları öncül (ex ante) düzenlemelerle destekleme ihtiyacını vurguluyorlar.

Türkiye'de ise dijital piyasaların düzenlenmesi için ilk adımlar 2014 yılında atıldı ve 2022'de yapılan değişikliklerle güncellendi. Ancak, yapılan değişikliklerin, pazarda rekabetin sağlanması ve korunması hedefiyle arasında tutarsızlıklar bulunuyor. Bununla birlikte, dijital piyasaları düzenleme çalışmaları devam ediyor ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da değişiklikler öneriliyor.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Dünya Ticaret Örgütü'nün 13. Bakanlar Konferansı: Umutlar başka bahara kaldı

Değerlendirme Notu / M. Sait Akman

Dünya Ticaret Örgütü'nün 13. Bakanlar Konferansı 26 Şubat-1 Mart tarihleri arasında Abu Dabi'de tamamlandı. Küresel ekonomide yaşanan zorluklar ve jeopolitik kırılmaların son yıllarda küresel ticaret üzerinde olumsuz etkilerini daha fazla hissettirmesi Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) etkin bir rol oynaması beklentisini de gündemde tutmakta. Dijital ve çevresel dönüşüm süreçlerinin ortaya çıkarttığı ihtiyaçlar ile dünya kaynaklarının daha etkin ve sürdürülebilir şekilde kullanılması gerçeği de dikkate alındığında DTÖ'nün temsil ettiği çok taraflı ticaret sisteminin yeniden hayata döndürülmesi en iyi yol olarak görülmekte. Ne var ki, DTÖ üyeleri küresel sorunların dünya ticaretine olumsuz etkilerinin kabul etmekle beraber birçok konuda temel görüş ayrılıklarını giderecek yönde hareket edememekteler. Bu durum DTÖ'nün işlevselliğinin son yıllarda giderek daha fazla sorgulanmasına yol açmış ve bir reformdan geçmesinin şart olduğu yönünde genel bir kanı oluşmuştur. Tam da bu tartışmaların odağında gerçekleştirilen 13. Bakanlar Konferansı'nda üyeler tarafından alınacak kararların sistemselsel bir canlanmaya yol açması arzulanmıştı. Ancak ortaya çıkan sonuçların beklentileri karşılamaktan uzak olduğu söylenebilir.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Ekonomide topukluların ayak sesleri

Değerlendirme Notu / Burcu Aydın Özüdoğru

Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. 1900'lü yıllarda komünist/sosyalist akımın aradığı eşitlik mücadelesiyle kutlanmaya başlanan Kadınlar Günü, 1960'lar sonrasında küresel çerçevede artan feminizmin etkisiyle tüm dünyada kutlanmaya başlandı. Bugünü hala kutluyor olmamızın sebebi ise, yüzyıllık bir nostaljiden öte, maalesef küresel çerçevede cinsiyet eşitliğini sağlamaktan hala çok uzakta olmamızdır.

2020'li yıllarda kadınlar hala dünyanın hiçbir yerinde erkeklerle eşit hak ve fırsatlara sahip değiller. Dünya Bankasının Kadınlar Günü haftasında yayımladığı "Kadın, İş Dünyası ve Hukuk" Raporunda, şiddet ve çocuk bakımıyla ilgili yasal farklılıklar dikkate alındığında, kadınların erkeklerin haklarının üçte ikisinden daha azına sahip olduğu ve en zengin ekonomilerin bile kadınlara eşit fırsat sunmadığı görülüyor. Bu oran kanunların uygulanmasına geldiğinde daha da kötüleşiyor. Resmi bu kadar kötüleştirilen iki faktörden biri aile içi şiddet, cinsel taciz, çocuk yaşta evlilik ve kadın cinayetlerini kapsayan kadına şiddet olarak gösteriliyor. Bir diğeri ise bakım hizmetlerine sınırlı erişim imkanları olarak belirtiliyor. Yapılan çalışmalara göre, kadınlar erkeklere göre ücretsiz bakım işlerine günde ortalama 2,4 saat daha fazla zaman harcıyorlar ve bunun büyük bir kısmı da çocuk bakımına gidiyor.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Güney Afrika İsrail'e karşı

Değerlendirme Notu / Ece Berfin Ergezer

7 Ekim 2023'ten beri İsrail'in Filistin topraklarında yürüttüğü operasyonlar hızını kesmeden devam ediyor. Özellikle verilen bir haftalık insani aradan sonra savaş şiddetini artırdı ve Filistin Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre, savaşın başından beri Gazze'de 29 binden fazla kişi hayatını kaybetti.

Gazze'de yaşanan bu insanlık dramına seyirci kalmayan Güney Afrika Cumhuriyeti, erga omnes yükümlülüğü çerçevesinde 1948 Birleşmiş Milletler Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ni ihlal ettiğini belirterek ve sözleşmenin ikinci maddesine atf yaparak 29 Aralık'ta İsrail'e Uluslararası Adalet Divanı'nda (UAD) dava açtı. Güney Afrika, başlangıç olarak savaşı durdurma da dahil olmak üzere dokuz maddelik ihtiyati tedbir kararı alınmasını istedi.

"Neden Güney Afrika?" sorusuna gelecek olursak Soykırım Sözleşmesi'nin 9. Maddesi uyarınca; "Sözleşmeciler arasında, bu Sözleşmenin yorumlanması, uygulanması veya yerine getirilmesi ve ayrıca soykırım fiillerinden bir devletin sorumluluğu ile ilgili olarak çıkan uyuşmazlıklar, uyuşmazlığın taraflarından birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı getirilir".

Bir diğer deyişle, Güney Afrika, İsrail-Gazze Savaşı'nın doğrudan tarafı olmasa da BM Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin tarafı olarak, meseleyi UAD'ye götürebilmekte ve İsrail'in rızasının olup olmaması, mahkemenin yargılama yetkisi bakımından bir sorun teşkil etmemektedir.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Para Politikası Değerlendirme Notu - VII | 19 Mart 2024

Bu değerlendirme notu TEPAV Makroekonomi Çalışma Grubu* tarafından hazırlanmıştır.

Vaziyet

Türkiye'nin Şubat 2024'te yüzde 4,53 olan aylık enflasyonu G20'nin 14 üyesinin aynı aydaki yıllık enflasyonun üzerindedir. Arjantin ve Türkiye hem enflasyon hem de risk primi açısından diğer G20 ülkelerinden belirgin şekilde ayrılmaktadır.

Bundan önceki değerlendirme notlarımızda, uygulanmakta olan ekonomi programının -büyümeyle sürdürülebilir bir patikaya oturtmak; enflasyonu, faizleri ve risk primini düşürmek gibi- kısa vadeli amaçlarına ulaşabilmesi için çözmesi gereken iki temel sorun olduğunun altını çizmiştik.

Bunlardan ilki, cari işlemler açığından doğan finansman ihtiyacının normal kanallardan karşılanmamasıydı. Haziran-Aralık 2023 döneminde cari işlemler açığının üzerinde net finansman sağlanmışken ocakta bu tablo belirgin biçimde bozulmuş ve net sermaye çıkışı gerçekleşmiştir.

İkinci temel sorun ise hem seçim öncesi yapılan harcamaların hem de deprem harcamalarının bütçe açığının yüksek düzeylerde seyretmesine yol açması ihtimaliydi. Şubat ayı gerçekleşmeleri harcama baskılarının sürdüğünü göstermektedir. TEPAV bünyesinde yaptığımız çalışmalar, ek önlem alınmazsa bütçe açığı ve borç stokundaki bozulmanın devam edebileceğine işaret etmektedir.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Aylık Ekonomik Değerlendirme | Mart 2024

Ali Çufadar / Ekrem Cunedioğlu

Seçim sonrası, makroekonomik göstergelerde gözlemlenen olumlu eğilim, şubat ve mart aylarında kısmen bozulmuştur. Bu bozulmada seçim sonrasına ilişkin kur artışı spekülasyonları önemli rol oynasa da Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) şubat ayında enflasyon eğiliminde gözlemlenen bozulmaya ve net döviz rezervi kaybının başlamış olmasına karşın politika faizini artırmaması olumsuz sürece katkı yapmıştır.

TCMB'nin net döviz rezerv kaybı, Ocak 15 – Şubat 15 döneminde 25 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Net döviz rezerv kaybında yabancı portföy çıkışlarının yanı sıra yerleşiklerin kurların seçim sonrası artabileceği bekleyişiyle döviz ve altın talebini artırması etkili olmuştur. TCMB'nin mart ayı Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında faiz artışına gitmemesi halinde net döviz rezerv kaybının devam etme olasılığı yüksektir.

Enflasyon bekleyişleri ocak ayından başlayarak belirgin artış eğilimine girmiştir. TCMB'nin 2024 yılı enflasyon hedefi yüzde 36 olmasına karşın, ocak ayında yüzde 41,2 olan yıl sonu enflasyon bekleyişi, sonraki dönemde hedefe yakınsamamış, aksine mart ayında yüzde 44,2'ye yükselmiştir.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Seçim öncesinde perakende güveni negatif görünümde

TEPAV Perakende Güven Endeksi'nin (TEPE) 170. sayısı yayımlandı. Buna göre, TEPE, Şubat ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 12,0 puanlık, bir önceki aya göre ise 4,8 puanlık azalışla -16,0 puan değerini aldı.

Perakende güveni geçen aya kıyasla azaldı

TEPE değeri, şubat ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 12,0 puanlık, bir önceki aya göre ise 4,8 puanlık azalışla -16,0 puan değerini aldı. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Şubat 2024'te yüzde 59,2'den yüzde 60,5'e yükselirken önümüzdeki 3 ayda işlerinde kötüleşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 45'ten yüzde 36,3'e geriledi. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı ise yüzde 70,2 oldu.

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmelerde olumsuz algılar ağırlıkta

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Şubat 2024'te -28,9 puan değerini alarak Ocak 2024'e göre 0,6 puan artarken Şubat 2023'e göre 26,4 puan azaldı. Şubat 2024'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 24,6'sı geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 53,5 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 21,8 oldu.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Dördüncü çeyrekte yabancılara konut satışı yüzde 61,3 geriledi

TEPAV tarafından yayımlanan Doğrudan Yatırımlar Bülteni'nin 2023 Dördüncü Çeyrek sayısı verilerine göre, 2023 yılı dördüncü çeyreğinde yabancılara yapılan konut satışı yüzde 61,3 düşerek 6 bin 968'e geriledi. Satışların 2 bin 330'u Antalya, 2 bin 264'ü ise İstanbul'da yapılırken Antalya ve İstanbul'da yabancılara yapılan konut satışları yıllık olarak sırasıyla yüzde 67,7 ve yüzde 57,8 düştü.

TEPAV Doğrudan Yatırımlar Bülteni'nin 2023 Dördüncü Çeyrek sayısı yayımlandı. Buna göre, 2023 yılı dördüncü çeyreğinde doğrudan yabancı yatırım girişleri 3,8 milyar dolar, yurt dışına doğrudan yatırım çıkışları 1,6 milyar dolar olurken net girişler ise 2,1 milyar dolarlık seviyesi ile geçen yılki düzeyinin sınırlı miktar altında gerçekleşti. Doğrudan yabancı yatırım girişlerinin ekim ve kasım aylarında yılın en yüksek düzeylerinde gerçekleşmekle beraber kademeli olarak gerilediği, çıkışların ise dalgalı bir seyir izlediği gözlemlendi. Söz konusu gelişmelere paralel olarak net girişler de yılın en yüksek çeyreklik seviyesinde gerçekleşti. Diğer taraftan, gayrimenkul kaynaklı net girişler hariç tutulduğunda doğrudan yatırım kaynaklı sermaye hareketleri (net) 1,4 milyar dolar giriş şeklinde hesaplandı.

İmalat sektörü Türkiye'de yapılan yabancı yatırımlarda ilk sektör

2023 yılı genelinde yüzde 30,7 oranında yatırım payı alan imalat sektörünü, yüzde 17,6 pay ile toptan ve perakende ticaret, yüzde 10,7 ile finans-sigorta faaliyetleri sektörleri izledi. Dördüncü çeyrek gelişmeleriyle kıyaslandığında imalat sektörü yüzde 25,9'luk payı ile öne çıkarken, onu yüzde 17,3'lük payı ile finans-sigorta faaliyetleri sektörü izledi.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Şubat ayında TEGE gıda enflasyon oranı aylık %7,02, altı aylık %38,51 düzeyinde

TEPAV Gıda Fiyat Endeksi (TEGE) ile 1-29 Şubat 2024 döneminde aylık gıda enflasyon oranı %7,02 olarak hesaplandı. Altı aylık birikimli gıda enflasyonu ise TEGE’de %38,51 ile TÜFE-Gıda’nın 7,73 puan üzerinde ölçüldü.

Şubat ayında fiyatlarında en fazla düşüş olan gıda ürünleri kabak, kuru soğan ve roka gibi sebzeler ile konserve salça ve balık gibi işlenmiş ürünler olurken dereotu, patlıcan, sivri biber ile kırmızı et ürünlerinde bir önceki aya göre yüksek fiyat artışları yaşandı.

Diğer kuruluşlar tarafından Şubat ayı gıda enflasyon oranları %4,33 (CEFIS) ile %8,25 (TÜİK) aralığında ölçüldü. TÜRK-İŞ, TÜFE-Gıda ve TEGE aylık gıda enflasyon oranlarında artış öngörürken, diğer ölçümler düşüş gösterdi. En yüksek altı aylık gıda enflasyonu %54,29 ile ENAG-Gıda ile ölçülürken en düşük oran %26,62 ile CEFIS tarafından paylaşıldı.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

2023 yılında sigortalı çalışan sayısı 720 bin, esnaf sayısı ise 129 bin geriledi

TEPAV İstihdam İzleme Bülteni Aralık 2023 verilerine göre, aralık ayında toplam sigortalı çalışan sayısı yıllık olarak yüzde 3,0; aylık olarak ise yüzde 0,3 azalarak 23 milyon 21 bin olarak gerçekleşti.

Aralık ayında toplam sigortalı çalışan sayısı yıllık olarak yüzde 3,0 (719 bin 615), aylık olarak ise yüzde 0,3 (64 bin 368) azalarak 23 milyon 21 bin olarak gerçekleşti. Toplam sigortalı çalışanların yüzde 71'ini oluşturan sigortalı ücretli çalışan grubundaki istihdam yıllık olarak yüzde 5,3 (926 bin 571), aylık olarak ise yüzde 0,3 (57 bin 901) oranında azalırken esnaf-çiftçi grubundaki yıllık değişim yüzde 5,1 azalış yönünde olmakla beraber alt sınıflarda değişimler farklılık gösterdi. Bu dönemde esnaf sayısı yüzde 4,9 (129 bin 439), çiftçi sayısı ise yüzde 6,0 (30 bin 632) azaldı. Bu gruptaki aylık değişimler ise esnaf sayısında yüzde 0,2 azalış yönlü iken çiftçi sayısında ise yüzde 2,2 oranında artış şeklinde gerçekleşti. Esnaf sayılarında son altı aydaki daralma devam ederken kamu sektöründe sigortalı çalışan sayısı ise yıllık olarak yüzde 11,2 arttı, aylık olarak ise yüzde 0,4 (12 bin 841) azaldı.

İnşaat istihdamı güçlü seyrini korudu

İmalat ve toptan-perakende ticaret sektörleri istihdamı nisan ayı itibarıyla daralırken inşaat istihdamı güçlü seyrini korudu. Aralık ayı itibarıyla yıllık değişimlere bakıldığında, imalatta yüzde 9,1, toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 6,0 daralma kaydedildi. Bunun yanı sıra, inşaat sektöründe güçlü istihdam görünümü yüzde 6,6'lık yıllık artış seviyesi ile devam etti. Hizmet sektörlerindeki çalışan sayısı geçen yıla göre gerilerken bu sektörlerden kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlikte yüzde 18,5, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde yüzde 11,6, eğitim faaliyetlerinde yüzde 8,1 yıllık istihdam azalışları gerçekleşti.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Faiz arttı, kur neden düşmüyor?

Burcu Aydın Özüdoğru

[Buraya Tıklayın](#)

Faiz neden önemli?

Burcu Aydın Özüdoğru

[Buraya Tıklayın](#)

Finansal piyasalarda neler oluyor?

Burcu Aydın Özüdoğru

[Buraya Tıklayın](#)

Büyümenin kaynağı, değirmenin suyu

Burcu Aydın Özüdoğru

[Buraya Tıklayın](#)

Siz olsaydınız? İyi ki yokum

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Hâlâ fırsat var

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Neyse halin o çıkar CDS'in

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Son günlerde kurdaki hareketlenmenin arkasında ne var?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Bir üst lige terfi ve hukuk sistemi

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Bir yanılla güzel bir yanılla çirkin

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Şubat enflasyonu TCMB'yi mutsuz etti (etmiştir)

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

İhracatçıyı anlamaya çalışan bir yazı - II

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Gazze'de yaşanan insani felaket

Gülru Gezer

[Buraya Tıklayın](#)

Çeşitlilik Türkiye'nin zenginliği

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

Ürün ve pazar çeşitliliği Türkiye'nin kuvvetli yanı

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

DPT bize yeter mi?

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

YOİKK yeşeriyor, ikiz dönüşüm şampiyonunu buluyor

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

Ekonomi Büyüdü. Sevinin küçükler, övünün büyükler!

M. Coşkun Cangöz

[Buraya Tıklayın](#)

Karadeniz'de Neler Oluyor: Türkiye-Ukrayna-Rusya

N. Murat Ersavcı

[Buraya Tıklayın](#)

TEPAV, Ankara'da faaliyet gösteren kar amacı gütmeyen bir düşünce kuruluşudur.